

Анатомија једног слома

Како је системски уништена Апотекарска установа „Београд“ (2000–2026)

Синдром контролисаног урушавања

Јавни сектор се оптерећује ригидним правилима и социјалним обавезама, док се приватном капиталу омогућава потпуна тржишна слобода.

Финансијско и регулаторно гушење доводи до акумулације дугова, несташице робе и функционалног слома система.

Криза коју је систем сам произвео користи се као алиби да се улазак приватног капитала (концесија) представи као „једини спасоносни излаз“.

Темељи некадашњег гиганта (2000–2007)

2000–2006

- Апсолутни монопол на издавање лекова на рецепт (покриће РФ30).
- Изузетно стабилно и профитабилно пословање.
- Сопствене галенске лабораторије (Жарково, Липов Лад, Горњи Град).

1. јануар 2007

- Оснивачка права прелазе са Републике Србије на Град Београд.
- Мрежа се стабилизује на 119 апотека у свим градским и приградским општинама.

Elevation Map

Прекретница 2013: Отварање тржишта без заштите

2013

Одлука да се приватним апотекама омогући издавање лекова на државни рецепт представљала је историјски преокрет. Тржиште је либерализовано, али држава није донела заштитне квоте ни географска ограничења за сопствени систем који је имао далеко веће фиксне трошкове.

Архитекте одлуке (Влада 2013)

- Ивица Дачић (Премијер) и Александар Вучић (Први потпредседник Владе)
- Проф. др Славица Ђукић Дејановић (Министарка здравља) – усклађивање прописа.
- Млађан Динкић (Министар финансија) – континуитет политике приватизације из раних 2000-их.
- Проф. др Момчило Бабић (Директор РФЗО) – масовно потписивање уговора са приватницима.

Асиметрична правила игре

ЈАВНИ СЕКТОР

ПРИВАТНИ СЕКТОР

Набавке лекова

Троне и централизоване јавне набавке (ЦЈН). Законски немогуће брзо реаговање на тржишту.

Директни преговори са веледругеријама. Остваривање рабата и попушта до **25%**.

Мрежа објеката

Социјална и морална обавеза одржавања нерентабилних објеката у сеоским и рубним срединама.

Искључиво комерцијални фокус. Отварање објеката само на **високопрофитабилним** локацијама уз вертикалну интеграцију.

Цене и марже

Стриктно ограничење зараде на лековима са позитивне листе. Заостајање у комерцијалном асортиману због прописа.

Надомешћивање ниске марже **слободним формирањем цена** за козметику, суплементе и храну.

Анатомија једног рецепта: Зашто држава губи тамо где лечи

Пример: Хормон раста за децу (цена једне кутије: око 18.000 динара). По једном рецепту издаје се 4 до 10 кутија.

1: Набавка

Апотека поручује лек и плаћа га добављачу у најкраћем року.

2: Издавање

Пацијент добија лек на шалтеру потпуно бесплатно.

3: Чекање

Апотека фактурише износ РФ30-у и чека наплату и до 90 дана.

4: Зарада

Државно ограничена маржа износи свега 12% (а за медицинска помагала само 4%).

90-дана

Финансијски амбис (2024–2026)

1,9 МИЛИЈАРДИ

динара нагомиланог дуга према
веледругеријама до краја 2024.

9 МЕСЕЦИ

кашњења плата за запослене
фармацеуте током 2025. године.

ОКТОБАР 2025.

Потпуно пресушивање залиха.
Недостатак основних лекова и
антибиотика за децу.

28 ТУЖБИ

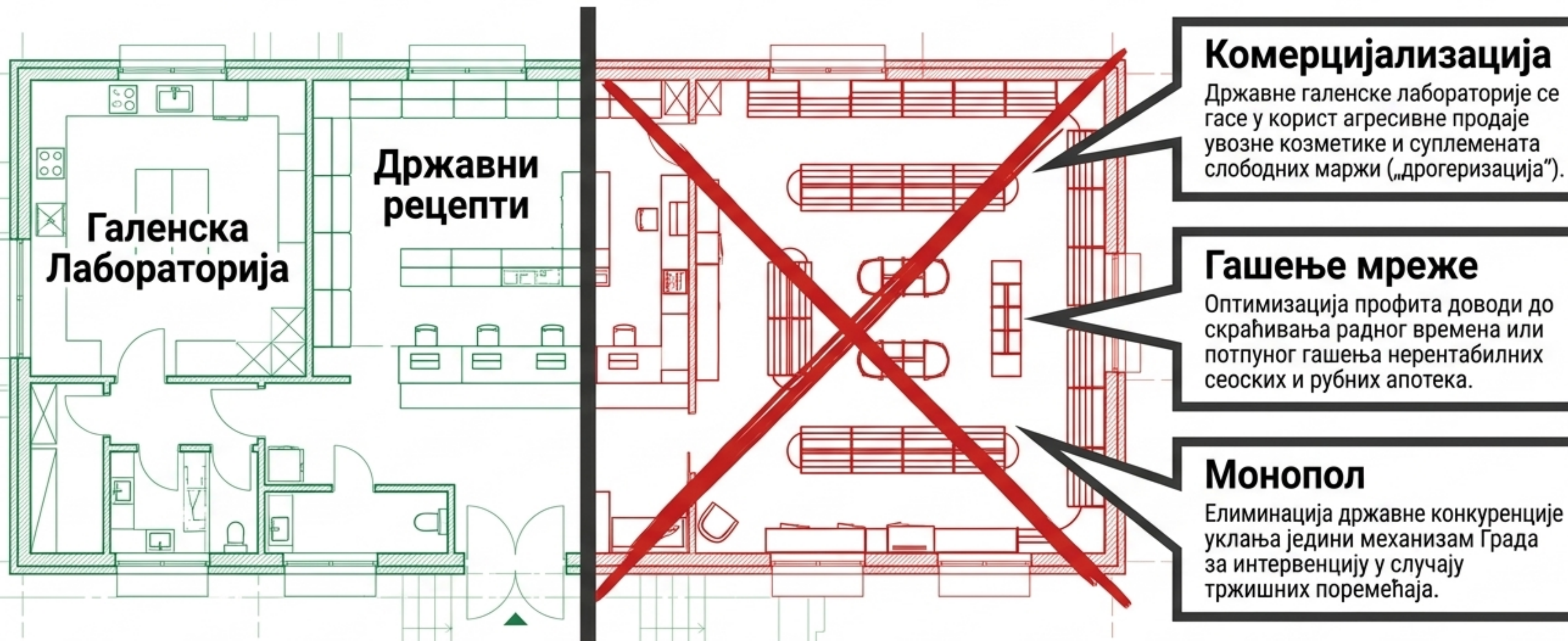
Град Београд крајем 2025. подноси
тужбе против сопствене установе због
27 милиона динара дуга за кирију.

Спирала контролисаног урушавања

Тројански коњ концесије

„Финансирање, ревитализација, управљање и обављање фармацеутских делатности на 15 година.“ (Приватник не купује зидове, већ право на делатност).

Новосадски преседан (2019): Обећање наспрам реалности

Концесија Апотекарске установе „Нови Сад“ ланцу БЕНУ служила је као пилот-пројекат за Србију.

Обећање:

4,3 милиона евра
концесионе накнаде

Реалност дуга:

БЕНУ је платио 4,3 милиона евра, али је Граду остало **630 милиона динара (5,5 милиона евра)** нагомиланог дуга према добављачима.

Реалност радника:

Обећана сигурност, али је преузето свега **46** радника; **већина је већ напустила установу због неисплаћених плата** пре концесије.

Реалност система:

Приватник је преузео **28** најатрактивнијих локација, док је државна апотека сведена на **1** симболичан објекат. **Потпуно гашење тржишне контроле.**

Апсурд проценитељске вредности

Крајем 2025. године, укупна имовина Апотеке Београд процењена је на свега 4,5 милиона динара (око 38.000 евра).

Градски зидови

Већина од преко 100 објеката је у власништву Града. Вредност права на закуп ове деценијске мреже мери се десетинама милиона евра.

Скривени портфолио

Апотека Београд је из сопственог профита купила 7 атрактивних локала и 1 пословну зграду, али се у Катастру не води као власник.

Закључак: Дуг од 1,9 милијарди динара користи се као димна завеса да се мрежа непроцењиве вредности уступи за минималну накнаду.

Отпор радника и гашење јавног добра

Јануар–јун 2026:

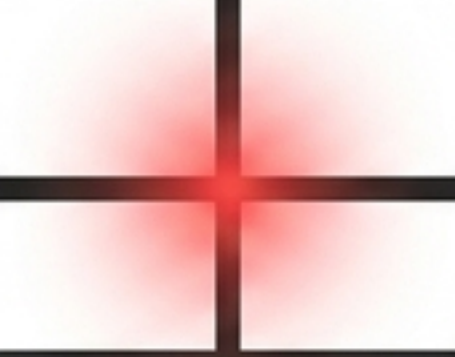
Фармацеути и радници, предвођени синдикатом „Опстанак“, организују масовне протесте и блокаде (раскрсница Кнеза Милоша и Краља Милана).

Захтев: Заустављање концесије која се перципира као „приватизација на мала врата“ и исплата заосталих зарада.

„Ако допустимо да само капитал одређује дали је оправдано постојање апотека... колико пара будете имали, толико ћете се и лечити.“

— Група фармацеута из Апотеке Београд

Цена капитализације здравља

**Губитак монопола 2013. није донео фер тржиште,
већ је означио почетак краја јавног система
кроз вештачку конкуренцију.**

**Када апотека постане само „обична продавница“,
примарна здравствена заштита постаје луксуз
резервисан само за оне који могу да га плате.**